

28 Σεπτεμβρίου 2020

Σοβαρότητα Προβλήματα Εν Όψει της Έναρξης του Χειμερινού Εξαμήνου

Πρόσφατα απευθυνθήκαμε στον κ. πρύτανη για μια σειρά ανοικτά ζητήματα που απαιτείται να αντιμετωπιστούν άμεσα προκειμένου να ξεκινήσει όσο το δυνατόν πιο ομαλά η νέα ακαδημαϊκή χρονιά. Η αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων που θέτουμε εδώ εκκρεμεί και ελπίζουμε να μην παραπεμφθούν στις καλένδες.

1 Τήρηση πρωτοκόλλων υγιεινής

Σοβαρά ζητήματα οφείλουν να αντιμετωπιστούν άμεσα όσον αφορά τη διεξαγωγή μαθημάτων με φυσική παρουσία για μαθήματα με εγγεγραμμένους έως 50 φοιτητές—κυρίως μεταπτυχιακά, αλλά όχι μόνο. Σε πολλά τμήματα δεν υπάρχουν αρκετές αίθουσες που πληρούν τις ορισμένες από τα πρωτόκολλα υγιεινής προϋποθέσεις. Αν οι φοιτητές τοποθετηθούν στις ορισμένες από τα πρωτόκολλα αποστάσεις, τότε σε αρκετές περιπτώσεις δεν χωράνε. Επίσης, πολλά αμφιθέατρα έχουν συστήματα εξαερισμού/θέρμανσης κλειστού κυκλώματος με ανακυκλοφορία, που σημαίνει ότι είναι a priori ακατάλληλα για χρήση. Φυσικά, αν κλείσει εξαερισμός και θέρμανση, τότε οι συνθήκες διδασκαλίας κατά το ερχόμενο (χειμερινό) εξάμηνο θα είναι τραγικές. Καλούμε τους συνα-

δέλφους να μη δεχτούν να κάνουν μάθημα διαζώσης εάν παραβιάζονται οι κανονισμοί υγιεινής, αφού άλλωστε η εφαρμογή τους είναι υποχρεωτική. Η με ημερομηνία 24.9.2020 εγκύκλιος του υφυπουργού κ. Διγαλάκη, ερμηνευτική της υπ' αριθμό 115744/Ζ1/4.9.2020 ΚΥΑ, μοιάζει να αποσυνδέει πλήρως το θέμα της διαζώσης διδασκαλίας από τη δυνατότητα να τηρηθούν τα μέτρα προστασίας, γεγονός παντελώς απαράδεκτο.

Το θέμα του πρωτόκολλου διαχείρισης ενδεχομένων κρουσμάτων κορωνοϊού σε φοιτητές/διδάσκοντες δεν έχει ακόμη αντιμετωπιστεί. Ζητάμε να αναλάβει η Ιατρική Σχολή τη διεξαγωγή τεστ σε όλους τους φοιτητές/διδάσκοντες σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος και να μην επαφίενται οι σχετικοί έλεγχοι στην προσωπική ευθύνη (και στην τσέπη) αυτών που κινδυνεύουν. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία καραντίνας και οι περιορισμοί που θα προκύψουν σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος οφείλουν να είναι εντελώς σαφείς και σε γνώση όλων.

Ειδικά για τα εργαστηριακά μαθήματα, που η φυσική παρουσία σε αυτά είναι απαραίτητη σε μια Σχολή Θετικών Επιστημών και όπου υπάρχει μεγάλη φυσική εγγύτητα μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων, θα πρέπει να υπάρχει αυξημένη

προστασία για το προσωπικό των εργαστηρίων, ανάλογη με την παρεχόμενη στο ιατρικό προσωπικό των νοσοκομείων (μάσκες, φόρμες, προσωπίδες κλπ.), αλλά και επαρκής δειγματοληπτικός έλεγχος με πολλά διαγνωστικά τεστ στους φοιτητές/προσωπικό ώστε τυχόν εμφάνιση κρούσματος να εντοπίζεται έγκαιρα.

Σοβαρότατα προβλήματα παραμένουν ανοικτά σε σχέση με την καθαριότητα και απολύμανση των χώρων. Οι καθαριστές-ιες φεύγουν στις 15:00 ενώ πολλά μαθήματα και εργαστήρια συνεχίζονται μέχρι τις 18:00. Το ΕΚΠΑ οφείλει να δώσει λύση στο πρόβλημα απολύμανσης και καθαριότητας διευρύνοντας τα ωράρια καθαρισμού των χώρων, διαφορετικά οι κίνδυνοι από την πανδημία είναι περισσότερο από υπαρκτοί.

Φυσικά δεν ξεχνάμε ότι για πάνω από δέκα έτη το ΕΚΠΑ, όπως και όλα τα ΑΕΙ της χώρας, αντιμετωπίζουν συστηματικό οικονομικό αποκλεισμό και ασφυξία. Έχουμε υψώσει τη φωνή μας επανειλημμένα για την αποψίλωση της Σχολής μας από διδακτικό/ερευνητικό προσωπικό, που η έλλειψή του στις συνθήκες της πανδημίας λειτουργεί ακόμη πιο διαλυτικά. Αλλά τα προβλήματα στα οποία αναφερόμαστε εδώ είναι τα άμεσα και όχι το επίσης εξαιρετικά κρίσιμο θέμα της πρόσληψης προσωπικού, όπου εκεί το κράτος δεν σέβεται ούτε τους νόμους που έχουν ψηφιστεί (το άρθρο 65 του Ν. 4610/2019 προβλέπει την επαναπροκήρυξη των θέσεων αφυπηρευτούντων συναδέλφων, αλλά στο ΕΚΠΑ έχουν δοθεί μόνο οι 33 από τις 66 αφυπηρευτήσεις του 2019 που έπρεπε υποχρεωτικά να έχουν προκηρυχθεί). Έτσι, δεδομένων των εκατοντάδων φοιτητών ανά έτος, οι προτιρόπες για σπάσιμο σε πολλά μικρά τμήματα είναι ανεφάρμοστες όχι μόνο λόγω της έλλειψης κατάλληλων χώρων αλλά, και πολύ περισσότερο, διδακτικού προσωπικού, το οποίο εδώ και δέκα χρόνια μειώνεται συνεχώς.

2 Προμηθεια Διαδραστικής Πλατφόρμας Τηλεκπαίδευσης

Δεδομένου ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες σχεδόν όλα τα μαθήματα θα γίνονται διαδικτυακά,

σοβαρότατο πρόβλημα παραμένει η έλλειψη των μέσων για διαδραστική, όχι ασύγχρονη, διαδικασία διδασκαλίας. Το προηγούμενο εξάμηνο αφέθηκε στην πρωτοβουλία των διδασκόντων να βρουν τον τρόπο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει ομοιόμορφη αντιμετώπιση του προβλήματος και να παρουσιαστούν πολλές δυσλειτουργίες, αδυναμίες διαχείρισης μαθημάτων με μεγάλο ακροατήριο, διακοπές και χάσιμο διαλέξεων. Είναι γεγονός ότι κάποια μαθήματα διεκπεραιώθηκαν με προσχηματικό τρόπο, πράγμα που πέρασε «στα μαλακά» λόγω της επιβολής της καραντίνας αρκετές βδομάδες μετά την έναρξη του εξαμήνου και της έκτακτης κατάστασης που δημιουργήθηκε. Αλλά τώρα πλέον, που οφείλουμε να μάθουμε να συνυπάρχουμε με τον κορωνοϊό, η άναρχη κατάσταση όσον αφορά τη διεξαγωγή των μαθημάτων ούτε πρέπει ούτε μπορεί να συνεχιστεί χωρίς να υποστεί βλάβη η όλη λειτουργία του Δημόσιου Πανεπιστημίου.

Όσον αφορά το ΕΚΠΑ, αυτό που μέχρι σήμερα προσφέρει εξ ιδίων στους καθηγητές για την εξ αποστάσεως διδασκαλία είναι το σύστημα «Δήλος», που αποτελεί χείριστη επιλογή. Οι λόγοι είναι προφανείς στους διδάσκοντες του ΕΚΠΑ, αλλά οφείλουμε να τους εξηγήσουμε εδώ. Καταρχήν, οι αίθουσες με δυνατότητες τηλεμετάδοσης μέσω του «Δήλος» είναι λίγες σε κάθε Τμήμα, γεγονός που αναγκάζει διδάσκοντες να μετακινούνται σε άλλα τμήματα δημιουργώντας προβληματικές καταστάσεις. Αλλά το κυριότερο είναι ότι στις διαλέξεις μέσω του «Δήλος» ο διδάσκων μιλά και γράφει στον πίνακα μπροστά σε μια άδεια αίθουσα και η διάλεξή του μεταδίδεται μέσω διαδικτύου. Το σύστημα αυτό είναι ασύγχρονο, δηλαδή δεν δίνεται η δυνατότητα στους διδασκόμενους να παρέμβουν σε πραγματικό χρόνο θέτοντας τις απορίες τους ή τις παρατηρήσεις τους ούτε μπορούν να ζητήσουν την παραμικρή διευκρίνιση. Αλλά και ο διδάσκων δεν έχει καμία ανάδραση πάνω στη διδασκαλία του: δεν του δίνεται η απολύτως αναγκαία δυνατότητα να ρωτάει, ώστε αφενός να κάνει το μάθημα ενδιαφέρον και αφετέρου να αντιλαμβάνεται τα σημεία όπου χρειάζεται να επιμείνει. Τυχόν λάθη παραμένουν αδιόρθωτα και οι φοι-

τητές που παρακολουθούν είναι πολύ εύκολο να «κολλήσουν» κάπου χωρίς να δίνεται η δυνατότητα στον διδάσκοντα να τους βοηθήσει.

Η έλλειψη διαδραστικότητας ουσιαστικά ακυρώνει την έννοια της διδασκαλίας καθιστώντας την προσχηματική. Ακόμα και αν το μάθημα καταγράφεται και αναρτάται (πράγμα που έχει θεωρηθεί σε προηγούμενες αποφάσεις της Συγκλήτου ότι παραβιάζει τους νόμους περί προσωπικών δεδομένων), τα προβλήματα που περιγράψαμε παραμένουν στο ακέραιο: το «μάθημα» χάνει τη ζωτικότητα που οφείλει να έχει, αποστεώνεται και μετατρέπεται σε «μη μάθημα». Στο κάτω κάτω, το διαδίκτυο είναι γεμάτο από διαλέξεις εξαιρετικών επιστημόνων πάνω σε κάθε υπαρκτό αντικείμενο. Ποιος ο λόγος λοιπόν να προσθέσουμε άλλη μια σειρά τέτοιου τύπου διαλέξεων στις ήδη υπάρχουσες; Συν τοις άλλοις, θα μπορούσε ο καθηγητής να εγγράψει εφάπαξ μια σειρά διαλέξεων πάνω στο αντικείμενο διδασκαλίας του και να τις αναμεταδίδει κάθε χρόνο. Ο καθένας αντιλαμβάνεται ότι αυτή η προσέγγιση της διδασκαλίας ουσιαστικά αναιρεί την ίδια την υπόσταση της διδακτικής διαδικασίας. Οι έκτακτες συνθήκες του προηγούμενου εξαμήνου επ' ουδενί μπορούν να δικαιολογήσουν τη διαιώνιση του στρεβλού τρόπου διδασκαλίας μέσω του «Δήλος».

Πολλοί διδάσκοντες, επιχειρώντας να λύσουν τα ζητήματα που γεννά το προβληματικό «Δήλος», έχουν στραφεί σε διάφορα εμπορικά πακέτα-πλατφόρμες που επιτρέπουν τη σύγχρονη τηλεκπαίδευση. Και εδώ όμως υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα: Οι πλατφόρμες αυτές συχνά «πέφτουν» ή έχουν άλλα προβλήματα αξιοπιστίας. Οι καλύτερες από αυτές έχουν όριο στον αριθμό των φοιτητών που μπορούν να συνδεθούν ή όριο στη διάρκεια του μαθήματος. Ακόμη και όταν επαφίομαστε στη φιλανθρωπία του παρόχου της πλατφόρμας για να επιτρέψει μεγαλύτερο ακροατήριο ή μεγαλύτερη διάρκεια της σύνδεσης, και πάλι σε πολλά μαθήματα ακόμη και ο διευρυμένος αριθμός παρεχόμενων συνδέσεων/διάρκειας της σύνδεσης είναι άκρως ανεπαρκής. Και επίσης μαθαίνουμε ότι οι φιλανθρωπικές διαθέσεις των παρόχων τελευταία στε-

ρεύουν.

Εκ μέρους της Διοίκησης του ΕΚΠΑ, στην οποία απευθυνθήκαμε, λάβαμε τη διαβεβαίωση ότι «τρέχει» διαγωνισμός για την προμήθεια συνδρομής σε πλατφόρμα που θα μπορεί να διαχειριστεί χρήστες χωρίς χρονικούς ή αριθμητικούς περιορισμούς και μας μετέφεραν την εκτίμηση ότι η πλατφόρμα αυτή θα είναι διαθέσιμη μέσα στον Οκτώβριο.

Και στο θέμα της πλατφόρμας, το Υπουργείο Παιδείας έχει σοβαρότατες ευθύνες, αφού όφειλε να είχε φροντίσει για την προμήθεια κατάλληλης πλατφόρμας στα ΑΕΙ εδώ και μήνες. Αυτή τη στιγμή δεν γνωρίζουμε καν αν το υπουργείο έχει διαθέσει τα χρήματα ώστε το κάθε ΑΕΙ να προμηθευτεί τα συστήματα που κρίνει προσφορότερα. Όμως, αυτό το ίδιο Υπουργείο είχε αναλάβει την ευθύνη και για την πλατφόρμα της εξ αποστάσεως διδασκαλίας στη Μ. Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της καραντίνας. Γιατί η Ανώτατη Εκπαίδευση να εξαιρείται από την ανάλογη αντιμετώπιση; Μήπως υπάρχουν άλλοι λόγοι γι' αυτό; Μεσοπρόθεσμα, η ανάπτυξη ενός εγχώριου συστήματος για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών μπορεί να αποτελέσει έναν εφικτό στόχο για μια στοιχειωδώς διορατική πολιτική ηγεσία.

Είναι γεγονός ότι καμία πλατφόρμα δε μπορεί να αντικαταστήσει το ζωντανό μάθημα. Αλλά, στις συνθήκες της πανδημίας η ύπαρξη αποτελεσματικής πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης είναι το αντίστοιχο των αιθουσών και του πίνακα στις κανονικές συνθήκες. Όπως λοιπόν η παροχή αιθουσών και πίνακα αποτελεί υποχρέωση του Πανεπιστημίου, έτσι και οι κατάλληλες πλατφόρμες σύγχρονης τηλεκπαίδευσης επίσης οφείλουν να είναι παροχή του Πανεπιστημίου. Η Πολιτεία οφείλει άμεσα να αναλάβει τις ευθύνες της απέναντι στα ΑΕΙ της χώρας και η Διοίκηση του ΕΚΠΑ τις δικές της ευθύνες απέναντι στα Τμήματα.

3 Προμήθεια Εντελώς Απαραίτητου Εποπτικού Υλικού

Ένα άλλο σοβαρότατο πρόβλημα κατά τις τηλεμεταδόσεις είναι το θέμα του πίνακα. Θεωρούμε

την ύπαρξη πίνακα «εκ των ων ουκ άνευ» για τη διδασκαλία των επιστημονικών περιοχών που θεραπεύει η Σχολή Θετικών Επιστημών. Αν ο διδάσκων επιθυμεί να κάνει «ζωντανό» μάθημα με ικανοποιητική προσομοίωση πίνακα, ακόμη και αν δεχτούμε ότι το ΕΚΠΑ θα προμηθευτεί έγκαιρα τη συνδρομή και ότι η πλατφόρμα που θα επιλεγεί θα είναι κατάλληλη για διδασκαλία — οι περισσότερες που «ακούγονται» δεν είναι — τότε θα είναι υποχρεωμένος να αγοράσει πανάκριβο τάμπλετ και ειδική γραφίδα με προσωπικά του χρήματα.

Ζητάμε από τη Διοίκηση του ΕΚΠΑ να πάρει άμεσα μέτρα για την προμήθεια γραφίδων και τάμπλετ καθώς και να διεκδικήσει από το Υπουρ-

γείο Παιδείας ό,τι χρειάζεται για αυτή τη δαπάνη. Επιπλέον, απαιτείται η οργάνωση της τεχνικής υποστήριξης των μελών ΔΕΠ σε όποια προβλήματα ανακύπτουν στη πορεία κατά την όλη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης.

Δεδομένου ότι αρκετές γραφίδες και τάμπλετ που κυκλοφορούν στην αγορά είναι ακατάλληλα για τη χρήση που επιθυμούμε, δηλ. να μπορεί κανείς να γεμίσει πολλούς «πίνακες» κατά τη διάρκεια μιας παράδοσης, οποιαδήποτε προμήθεια οφείλει να λάβει υπόψη της τη γνώμη διδασκόντων της ΣΘΕ που ήδη έχουν ξοδέψει χρόνο και χρήματα για ανάλογη αγορά, αλλιώς ενδέχεται να πετάξει το ΕΚΠΑ λεφτά από το παράθυρο.

Ο Πρόεδρος

Κ. Μηλολιδάκης

Ο Γραμματέας

Σ. Κολλιόπουλος